

مقاله پژوهشی:

تنوفا و دکترین نظامی رژیم صهیونیستی

محمدحسین صفایی^۱، محسن رستمی^۲، علیرضا سعادت‌مندی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۶/۰۴/۱۴۰۲

تاریخ دریافت: ۱۰/۰۷/۱۴۰۱

چکیده

در ادامه‌ی سلسله برنامه‌های ارتش رژیم صهیونیستی و ذیل دکترین نظامی این رژیم، خصوصاً "راهبرد نبرد بین جنگ‌ها" این بار فرمانده ارتش رژیم صهیونیستی طرحی موسوم به "تنوفا" را معرفی کرده است. هدف از اجرای این برنامه پیروزی قاطع و کوتاه مدت در عین افزایش تلفات دشمن در جنگ‌های آینده است. به ادعای فرمانده ستاد مشترک ارتش رژیم صهیونیستی این مقصود به وسیله ترکیب بخش‌های مختلف ارتش با یکدیگر (ایجاد یک شبکه‌ی چند بُعدی)، نو سازی ادوات جنگی و تجدید آموزش‌های نظامی برای نیروهای رسمی و ذخیره‌ی ارتش حاصل می‌شود؛ با وجود تبلیغات گسترده در خصوص این برنامه‌ها اما آیا دکترین نظامی رژیم نیز بر همین اساس استوار است؟ این تحقیق به دنبال تبیین اصول بنادین و پنهان دکترین نظامی رژیم صهیونیستی ذیل طرح تنوفا است. طبق یافته‌ها و بر اساس ترجمه، تحلیل و جمع‌بندی اظهارات ایده‌پردازان اندیش‌کده‌های صهیونیسم، تنوفا یک آرایش دفاعی اما تهاجم محور است که تکیه زیادی بر عملیات روانی دارد. به نظر می‌رسد اگر چه مهم‌ترین دستاورد این طرح تا کنون تلاش هرچه بیشتر برای تضعیف توانایی‌های تهاجمی دشمنان بوده، اما معضل تکمیل توانایی‌های ارتش در تدارک جنگ بعدی همچنان مرتفع نشده است. در واقع با توجه به تشتت سیاسی در ساختار رژیم صهیونیستی و عدم تأمین مالی مناسب برای اجرای کامل این طرح، تنوفا بیش از آنکه بر توانمندی ارتش رژیم استوار شود بر اقدامات هدف‌مند روانی اصرار دارد تا در راستای بازدارندگی رژیم صهیونیستی در دکترین نظامی‌اش ظرفیت‌سازی کند. تعامل و همکاری میان موساد و ستاد ویژه فرماندهی ایران برای ایجاد اغتشاشات داخلی و تلاش برای مهندسی اجتماعات اعتراض‌آمیز در جمهوری اسلامی ایران، می‌تواند گواهی بر این تحلیل باشد.

کلیدواژه‌ها: دکترین نظامی، راهبرد نبرد بین جنگ‌ها، تنوفا و ایران.

۱. استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول) mhs13680@yahoo.com

۲. استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی

۳. دانشجوی دکتری مدیریت راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

مقدمه

در ۱۳ فوریه ۲۰۲۰، سرلشگر آویو کوخاوی^۱، فرمانده ارتش رژیم صهیونیستی از طرحی چند ساله تحت عنوان تنوفا^۲ رونمایی کرد.

کوخاوی با اجرای این طرح به دنبال پیروزی و غلبه بر ایران، حزب الله و حماس در جنگ آینده و همچنین دستیابی به این پیروزی در کمتر از ۵۱ روز (عملیات صخره استوار در غزه) یا ۳۴ روز (در جنگ دوم لبنان) است.

فرض اساسی که منجر به تدوین طرح تنوفا شد، این بود که حزب الله، حماس و ایران توانایی‌های خود را افزایش داده و فاصله توان‌مندی‌شان با برتری‌های ارتش رژیم صهیونیستی را کاهش داده‌اند؛ هدف این طرح جدید، افزایش این فاصله است. در واقع می‌توان طرح جدید آویو کوخاوی را برنامه‌ای برای ایجاد رویکرد جدید ارتش رژیم صهیونیستی با قدرت ویران‌گری بیشتر توصیف کرد که ضمن نابودی سریع دشمن، زمان جنگ‌های آینده رژیم صهیونیستی خصوصاً با ایران را کوتاه‌تر خواهد کرد.

بر اساس طرح تنوفا، ارتش جعلی رژیم صهیونیستی در صدد است متناسب با تهدیدات، نوسازی شود. موشک‌ها، پهپادها، خودروه‌های زرهی، سامانه‌های پدافند هوایی، بالگردها و کشتی‌های جدیدی به ارتش اضافه می‌شوند و همچنین تجهیزات موجود، به‌روز رسانی خواهند شد که البته این مستلزم افزایش چشم‌گیر بودجه نظامی هم است. کوخاوی فرمانده ستاد ارتش رژیم صهیونیستی و مبدع طرح، پیشنهاد کرده است که یک نهاد جدید در ستاد کل ارتش تاسیس شود تا صرفاً بر ایران تمرکز داشته باشد و همه‌ی متخصصان مسائل ایران را در این نهاد جمع کند. این نهاد که به مرکز راهبرد و مدار سوم (فرماندهی ایران) معروف شده، صرفاً بر مسائل مرتبط با ایران تمرکز می‌کند و در کنار تحلیل اطلاعات مرتبط با ایران، طرح‌های رژیم صهیونیستی علیه این کشور را تدوین خواهد کرد. یک سرلشکر ریاست این مرکز را به عهده خواهد گرفت.

1. Aviv Kochavi

۲ اقدام سریع و شدید תנופה

کوخواوی در این باره می‌گوید:

«تهدیدها منتظر ما نمی‌مانند (تا برای آنها آماده شویم) ما در یک جای منحصر به فرد هستیم که اگر الآن پدال گاز را محکم فشار ندهیم و واقعا سرعت را بیشتر نکنیم، نه در یک ماه یا در یک سال، بلکه در چند سال آینده یک شکاف ایجاد خواهد شد. این مشخص خواهد کرد که چگونه پیروز می‌شویم» (موشه روابانی^۱، ۲۰۲۱).

برای این طرح یک بازه زمانی پنج ساله تعریف شده که در این مدت باید اجرا شود. بخش‌هایی از این طرح، از قبل در حال اجرا بود، اما بخش عمده‌ی آن پس از اعلام رسمی اجرایی شده و مقداری از آن باقی مانده است.

دکترین نظامی رژیم صهیونیستی بر اساس راهبرد نبرد بین جنگ‌ها و کاهش زمان نبرد در عین افزایش تلفات دشمن تدوین شده است. این رهنامه طی سالیان گذشته با برنامه‌های متعددی دنبال شده است. تنوفا آخرین طرح برای تحقق هر چه بهتر راهبرد نبرد بین جنگ‌هاست. مسئله‌ی اصلی که این تحقیق به دنبال واکاوی آن است میزان کارایی تنوفا در تامین اهداف راهبردی رژیم و تعیین میزان پیشرفت آن به همراه بررسی مهم‌ترین موانع موجود بر سر راه تنوفا است. در پایان تحقیق تلاش شده پیشنهادهایی در خصوص پدافند لازم برای مواجهه با طرح تنوفا ارائه شود.

انجام چنین پژوهش‌هایی به دلیل وجود آینده‌پژوهی در حوزه‌ی جنگ‌های پیش‌رو و اقدام لازم برای تامین مناسب ضروری به نظر می‌رسد؛ به عبارت دیگر ضرورت دشمن‌شناسی، شناخت اهداف و برنامه‌های او از مسائل حیاتی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. مقام معظم رهبری در این باره می‌فرمایند:

«اینکه ما بتوانیم طرح کلی دشمن را در مورد خودمان بدانیم، بخشی از توان دفاعی ماست. به این مساله توجه داشته باشید. ندانستن اینکه دشمن چه در سر دارد و چه می‌خواهد بکند، غفلی است که ما را از امکان برخورد و دفاع محروم می‌کند؛ ما باید این را کاملاً بدانیم ضرورت آمادگی دائمی، حفظ و استمرار بخشی به آن در مقابل

دشمن همیشه توصیه‌ی من این است که برای آمادگی هیچ فرصتی را از دست ندهید^۱.

پیش از این طرح‌های مشابه دیگری در ارتش رژیم صهیونیستی به اجرا در آمده که می‌توان آن برنامه‌ها را به‌عنوان یک پیشینه برای تنوفا در نظر گرفت. نیاز به اجرای چنین برنامه‌هایی در هر ارتشی غیرقابل انکار است و در بیست سال اخیر چند برنامه مشابه در ارتش رژیم صهیونیستی به مرحله اجرا در آمده؛ از این میان می‌توان به برنامه تفن (در سال‌های ۲۰۰۸ الی ۲۰۱۲)، برنامه گیدئون (سال‌های ۲۰۱۶ الی ۲۰۲۰) که هر دو برنامه در قالب تخصیص بودجه چند ساله اجرا شده، اشاره کرد. طرح تفن بر اساس طرح کلی بودجه چند ساله بود که توسط کمیته برودت (۲۰۰۷) تصویب شد و طرح گیدئون هم بر اساس طرح بودجه چند ساله دیگری تنظیم شد. این برنامه‌های بودجه، ارتش رژیم صهیونیستی را قادر می‌سازد تا طرح خود را با اطمینان از بودجه و در روابط با وزارت دارایی اجرا کند.

در ژانویه ۲۰۱۹ زمانی که کوخاوی به‌عنوان فرمانده ستاد کل منصوب شد و ارتش رژیم صهیونیستی را برای اجرای برنامه تنوفا رهبری کرد، این برنامه را در راستای برنامه گیدئون معرفی کرد با این تفاوت که تقویت و ترویج برنامه تنوفا در راستای افزایش توانایی ارتش رژیم صهیونیستی در عرصه امنیتی و در واقع محور ایران، سوریه و حزب‌الله در نظر گرفته شده، اما برنامه‌ی گیدئون بر محور تروریسم و جنگ داخلی در سوریه و نیز توافق هسته‌ای بین ایران و ابر قدرت‌ها متمرکز شده بود (آویو کوچاوی^۲، ۲۰۲۰).

این پژوهش به دنبال یافتن پیش‌فرض‌های دکترین نظامی رژیم صهیونیستی اعم از اتکاء این دکترین بر عملیات روانی، جنگ نرم و میزان رفع چالش‌های ساختاری ارتش همچون ضعف نیروی زمینی و پدافند هوایی ذیل طرح تنوفا است.

در کنار این مسئله می‌توان به این پرسش پرداخت که آخرین وضعیت و میزان تحقق

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه شهید بهشتی با موضوع دشمن‌شناسی مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۲۲

تنوفا به چه میزان بوده و مشکلات سیاسی و کمبود بودجه چه تاثیری بر روند اجرایی شدن این طرح داشته‌اند.

این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی است که به دلیل توصیف شرایط و عدم دخالت پژوهشگر در متغیرها از نظر گردآوری تحقیقی توصیفی، صرفاً برای شناخت بهتر شرایط موجود و یاری رساندن به فرایند تصمیم‌گیری انجام شده است. ماهیت داده‌ها نیز به دلیل ابتناء بر مشاهده و مصاحبه‌ها، کیفی تلقی می‌شود.

شایان ذکر است منظور از مصاحبه‌ها، ترجمه مصاحبه‌های انجام شده در محافل اندیشه‌ورز صهیونیستی، جمع‌بندی و استناد به آن مصاحبه‌ها بوده و نویسنده به‌صورت میدانی مصاحبه‌ای را در راستای تبیین موضوع تحقیق انجام نداده است.

مبانی نظری و پیشینه‌شناسی پژوهش دکترین نظامی

دکترین یا رهنامه به معنای اصول بنیادین، باورها و چارچوب‌های نظری، خط‌مشی، راهنما و روش است. رهنامه‌ی یک سازمان، بیانگر مجموعه‌ای از اصول، قواعد، خط‌مشی‌های کلی و افکار سازمانی مبتنی بر یک یا چند اصل مشخص و محدود است. رهنامه در حوزه‌های مختلف به کار گرفته می‌شود؛ مانند حوزه‌ی نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی که هر حوزه خود شامل اجزاء دیگری است، به‌عنوان مثال در حوزه‌های نظامی از رهنامه هوایی، دریایی، زمینی، دفاعی، امنیتی، سایبری و انتظامی نام برده می‌شود (ثروتی و همکاران، ۱۳۶: ۱۳۹۱). بنابراین دکترین نظامی به‌دنبال بیان اصول و قواعد حاکم بر صحنه نبرد به طور مختصر است.

این دکترین راهنمای اعمال نظامی است و شامل قواعد سریع و تغییرناپذیر نمی‌شود. دکترین، یک چارچوب مرجع عمومی برای کل نیروی نظامی است که به استاندارد شدن عملیات‌ها و تسهیل آمادگی نیروها کمک می‌کند (شفیلد، ۲۰۰۵: ۱۶۵).

راهبرد نظامی

راهبرد نظامی یکی از عناصر مطالعات راهبردی است که بر اساس آن بازیگران در یک نظام بین‌المللی از ابزار نظامی برای دستیابی به مقاصد یا اهداف سیاسی استفاده می‌کنند. بنابراین دولت‌ها به جهت تسلط بر قدرت نظامی، بازیگران اصلی بین‌المللی به‌شمار می‌آیند (بوزان^۱، ۱۹۷۸: ۳).

در نتیجه راهبرد نظامی هنر توزیع و به‌کارگیری توانایی‌های نظامی برای تحقق کامل اهداف آن راهبرد است.

جنگ آینده

کوتاه بودن زمان درگیری، وسیع بودن منطقه نبرد دشمن با تکیه بر فناوری برتر و بهره‌گیری از تجهیزات پیشرفته در ارتش خود برای تامین سایر اهداف به‌خصوص کاهش تلفات و جلوگیری از مشکلات داخلی، مولفه‌هایی هستند که در طرح‌ریزی‌های نظامی جنگ آینده لحاظ می‌شوند (آذرپی، ۱۳۸۵: ۱۱۵). در این شیوه دشمنان معتقد به جنگ ۲۱ روزه و یا سه هفته‌ای هستند که طی آن بنیاد و ساختارهای اساسی دشمن را هدف قرار داده و با هدف براندازی، وارد یک جنگ قاطع و سریع می‌شوند. به اعتقاد کارشناسان نظامی توانایی سربازان حداکثر تا سه هفته پاسخگوی نیاز فرماندهان و طراحان عملیاتی است و چنانچه جنگ مدت بیشتری به‌طول انجامد ممکن است نتیجه جنگ تغییر یابد؛ بنابراین باید جنگ را با فشاری افزون و با سرعتی غیر قابل تصور و در محدوده وسیعی به پیش برد، به‌گونه‌ای که اجازه هر گونه مقاومت و عکس‌العملی از دشمن سلب شود (سلامی، ۱۳۸۳: ۲۳).

جنگ ترکیبی

جنگ آمیخته یا جنگ ترکیبی^۲ به یکی از راهبردهای نظامی گفته می‌شود که آمیخته‌ای از جنگ سیاسی، جنگ کلاسیک، جنگ نامنظم، جنگ مجازی، یورش فرهنگی، ایجاد تضاد

1. Buzan

2. Hybrid warfare

دینی و این گونه موارد باشد. سازنده این راهبرد تلاش می‌کند با آمیختن روش‌های گوناگون، بیشترین آسیب را به کشور میزبان وارد کند. برای نخستین بار فرانک هافمن این روش از جنگ را پیشنهاد کرد (هافمن^۱، ۲۰۰۷: ۲۱).

راهبرد نبرد بین جنگ‌ها

به عقیده گیل مورسیانو^۲ ستون‌نویس هاآرتص، راهبرد جنگ بین جنگ‌ها بر این فرض استوار است که رژیم صهیونیستی هر چند سال، یک درگیری قابل توجه و موقتی را با محور مقاومت اعم از حماس، حزب الله یا ایران تجربه می‌کند. هدف این راهبرد به تأخیر انداختن هرچه بیشتر درگیری و تقویت موقعیت راهبردی رژیم صهیونیستی برای آماده شدن برای دور بعدی تنش‌ها است.

آموزه جنگ بین جنگ‌ها به مفهوم اصلی راهبرد ملی رژیم صهیونیستی در دهه گذشته تبدیل شده است. این کارزار نظامی بی‌پایان، جایگزین مناسبی برای هرگونه ابتکار عمل دیپلماتیک در درگیری رژیم صهیونیستی و فلسطین است.^۳

جنگ روانی

جنگ روانی استفاده برنامه‌ریزی شده از تبلیغات به وسیله‌ی عوامل آشکاری همچون رادیو، تلویزیون، مطبوعات و عوامل پنهانی مانند شایعه برای تحریف عقاید، تضعیف روحیه و بی‌اعتبار کردن انگیزه‌ها و کاستن از اقتدار طرف مخالف است (متفکر، ۱۳۸۶: ۱۸).

شایان ذکر است تاکنون تحقیقات معدودی در خصوص طرح تنوفا در مجامع علمی کشور به ثبت رسیده که از میان وجوه نوآوری و تمایز این مقاله نسبت به آثار متقدم، به صورت کلی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

- تحلیل و بررسی تنوفا در پایان دوره ریاست سرلشگر کوخاوی در ستاد مشترک ارتش. عدم تامین مالی طرح و تمرکز بیشتر بر عملیات روانی نسبت به زمان شروع

1. Hoffman

2. Gil Murciano

3. Haaretz (2021 november 22)

طرح از مزایای این تحقیق نسبت به پژوهش‌های پیشین (که در زمان اعلام طرح تنوفا تدوین شده‌اند) محسوب می‌شود.

- شرح نسبت تنوفا با جمهوری اسلامی ایران و تمرکز رژیم صهیونیستی بر آشوب‌های داخلی ایران ذیل تنوفا از دیگر نوآوری‌های پژوهش حاضر نسبت به موارد قبل است.

- اتکاء بیشتر به گزارشات محافل اندیشه‌ورز صهیونیسم و بیان مختصات تنوفا از زبان مجریان آن بدون دخل تصرف و یا تحلیل از سوی نویسندگان. در واقع تلاش شده بدنه استنادی مبتنی بر اخبار قطعی استوار شود. برای نیل به این مقصود به ۲۴ مقاله منتشر شده از سوی رژیم صهیونیستی ارجاع داده شده است.

- ارائه پیشنهادات اجرایی در انتهای مقاله در راستای اتخاذ رویکرد مقتضی در برابر تهدیدات احتمالی.

در ادامه به برخی از آثار متقدم به صورت موردی اشاره می‌شود.

۱. کتاب " طرح تنوفا " نوشته‌ی آقای محمد زارعی و منتشر شده در دانشگاه عالی دفاع ملی (بهار ۱۴۰۱)؛ این کتاب در ابتدای پیاده‌سازی طرح تنوفا تدوین شده و تنوفا را در بستر استراتژی نبرد میان جنگ‌ها مورد بررسی قرار داده است. تلاش شده در ادامه مباحث مطرح شده در این کتاب، موانع اتمام طرح تنوفا اعم از اختلافات سیاسی داخلی و کسری بودجه مورد توجه قرار گیرد. نسبت تنوفا و جمهوری اسلامی و اتکاء به آشوب‌های داخلی در ایران ذیل تنوفا از دیگر نوآوری‌های این مقاله نسبت به کتاب طرح تنوفا است. علاوه بر این معضلات رژیم در حوزه انگیزه‌ی سرمایه‌انسانی و جنگ‌های شناختی در پرتو تنوفا از موارد افتراق این دو اثر محسوب می‌شود.

۲. نمای راهبردی با عنوان " طرح تنوفای رژیم و پتانسیل‌های مقابله‌ای محور مقاومت " تهیه شده در دانشگاه عالی دفاع ملی، نمای راهبردی شماره ۳۲۹؛ در این نشست مسئله‌ی پیاده‌سازی تنوفا و نسبت آن با مناسب منطقه‌ای جبهه‌ی مقاومت بررسی شده است.

۳. کرسی ترویجی شماره ۱۴۴ با عنوان " تنوفا؛ از آرایش دفاعی اما تهاجم محور تا عملیات روانی " مورخ شهریور ۱۴۰۱؛ در این جلسه‌ی آزاد اندیشی که توسط نویسندگان مسئول همین مقاله ارائه شده، زیر بنای طرح و مبانی غیر اعلامی آن مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفته است.

تلاش شده در این مقاله از تمامی موارد مطرح شده استفاده شود. به صورت خاص سیر تطورات ابتدایی طرح تنوفا با مطالعه‌ی این آثار، مورد بررسی قرار گرفته است.

یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل آن‌ها اهداف طرح

کوخواوی اهداف (ادعایی) خود را از اجرای تنوفا اینگونه بیان می‌کند:

«طرح (تنوفا) بر چه چیزی استوار است؟»

- بر توانایی به شدت ارتقایافته برای شناسایی دشمن؛
- بر توانایی به شدت ارتقایافته نابود کردن دشمن؛
- بر ادغامی که به ما اجازه دهد بسیار بسیار کارآمد باشیم».

طبق اعلام کوخواوی از اهداف فرعی این طرح نیز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- افزایش کیفیت نیروی انسانی ارتش؛
 - افزایش انگیزه برای خدمت در ارتش؛
 - سازگاری نیروی زمینی با تغییرات شرایط دشمنان مختلف از طریق ایجاد نظام‌های تهاجم زمینی و همچنین ایجاد یگان‌های پیاده زمینی و توسعه و افزایش تمرینات نظامی در وضعیت کمین دشمن.
- در این طرح، علاوه بر در نظر گرفتن یک راهبرد تهاجمی و تقویت تجهیزات نظامی، یک طرح تدافعی نیز تدوین شده است.

یکی از نگرانی‌های عمده رژیم صهیونیستی در هر جنگ احتمالی، طولانی شدن منازعه است. به گفته محافل رسانه‌ای رژیم صهیونیستی، در صورت طولانی شدن جنگ،

صرف نظر از اینکه چه کسی غالب شود، رژیم صهیونیستی بازنده حقیقی خواهد بود. از همین رو، تنوفا در واقع پاسخی به این نگرانی است.

ادعا شده همکاری‌ها بین نیروهای مسلح رژیم صهیونیستی طوری پیشرفت خواهند کرد که جنگنده‌ها، کشتی‌ها، توپخانه‌ها و پیاده نظام در کنار هم آموزش می‌بینند و با هم برنامه‌ریزی می‌کنند و سرانجام به عنوان یک نیروی چند بازویی وارد نبرد می‌شوند. طبق این برنامه در یک زمان و در مدتی کوتاه و بدون هیچ اختطاری آمادگی برای رفتن به صحنه نبرد حاصل خواهد شد.

پیش از این ارتش رژیم صهیونیستی چنین نبود؛ کوخاوی به دنبال این است که واحدها به عنوان یک نیروی چند بازویی وارد صحنه یک نبرد شوند که در آن تمام عناصر آموزش می‌بینند تا در کنار هم کار کنند. آنها در طول نبرد بر اساس اطلاعاتی که خلبان در هلیکوپتر با فرمانده گروهان در حال حرکت بر روی زمین دارد با یکدیگر صحبت و هماهنگی می‌کنند و هم‌زمان با فرمانده موشکی یا اپراتور موشکی در کشتی موشکی و همچنین با فرمانده توپخانه در حال حرکت و همه آنها به او کمک می‌کنند که آتش دقیق را روی هدف بگیرد.

برای اینکه این اتفاق بیفتد، باید نظام‌های ارتباطی مشترک، آموزش مشترک، مدرسه مشترک برای فرماندهی، وسایل مشترک فرماندهی و کنترل و موارد دیگر وجود داشته باشد. کسی باید دائماً فکر کند نه فقط به سلاح‌ها بلکه به این که چگونه می‌توان آنها را به‌طور موثر در صحنه نبرد از طریق ادغام، هماهنگی و عمل تک‌تک واحدها استفاده کرد (ران بن یشی، ۲۰۲۰).

هم‌زمان، ممکن است رژیم صهیونیستی علاوه بر نیروی هوایی، مجبور به انجام عملیات تکمیلی سریع و تهاجمی زمینی علیه سربازان دشمن خود باشد که آنها را از نظر جسمی و روحی تضعیف کند و همچنین اهداف را برای حمله با شلیک دقیق در معرض دید قرار دهد.

طبق اعلام ارتش رژیم صهیونیستی، مانورهای زمینی در سال‌های اخیر دو مشکل اساسی را نشان داده است؛ توانایی پاسخگویی به شلیک موشک و راکت به سمت جبهه داخلی رژیم صهیونیستی و توانایی خنثی‌سازی سریع و پی در پی قابلیت‌ها در مراکز ثقل دشمن. بنابراین نیروهای زمینی ارتش رژیم صهیونیستی دکترین جنگ زمینی را در مورد تجمع، ردیابی، هم‌گرایی، ضربه و حمله طراحی کرده‌اند که در آن نیروهای نبرد زمینی به قابلیت‌های اطلاعاتی و ردیابی پیشرفته دسترسی دارند. در صورت عملیاتی شدن طرح، این کار آنها را قادر می‌سازد مکان دشمن را پیدا کرده و با استفاده از قدرت شلیک و اقدام سریع توسط نیروهای زمینی به آن حمله کنند.

متناسب ساختن ارتش رژیم صهیونیستی برای جنگ در خشکی، با وجود محدودیت‌ها، به تمرینات جنگی احتیاج دارد. کوخاوی در گفتگو با فرماندهان تیپ چتربازان قبل از تمرین در جلیل می‌گوید:

«پیروزی بر دشمنان ما بدون عملیات زمینی غیرممکن است».

وی نسبت به این توهم که جنگ بعدی در آینده‌ای دور است، هشدار داده و به فرماندهان گفت: «باید برای آن آماده شوند؛ گویی که فردا اتفاق خواهد افتاد» (فینکل^۱، ۲۰۲۰). علاوه بر این‌ها، مناطق وسیعی در لبنان و مناطق پرجمعیت شهری در نوار غزه نیاز به دستورات گسترده‌ای در یک جنگ چند جبهه‌ای دارند. این امر استفاده از نیروهای ذخیره را ضروری می‌کند؛ زیرا ارتش منظم به خودی خود کافی نخواهد بود. این مسئله به نوبه خود به سومین کمبود آمادگی IDF^۲ اشاره می‌کند.

بنابر آنچه گفته شد در بُعد راهبرد، کوخاوی به دنبال راه‌اندازی یک نیروی بازدارنده است تا دوران تنفس بین جنگ‌ها را افزایش دهد؛ اما در زمانی که عملیات و یا جنگی رخ دهد نتیجه باید قابل توجه باشد (اون^۳، ۲۰۲۰).

1. Finkel
2. Israel Defense Forces
3. Samuel Avon

تغییرات بر اساس طرح

راهبرد تهاجم ضربتی

در طرح چند ساله کوخاوی، بر رویکرد تهاجمی ارتش تمرکز می‌شود و طی آن بر شکست سریع دشمن آن‌هم از طریق ضربات و حملات پی‌درپی، انجام حملات سایبری و جنگ الکترونیک در صحنه نبرد، تقویت راهبرد به‌کارگیری همزمان هزاران کوادکوپتر^۱ مسلح انتحاری و شلیک موشک‌های پیشرفته تأکید شده است.

تقویت هفت برابری ارتش همراه با بهینه‌سازی

کوخاوی در طرح خود می‌کوشد یک اولویت واضح‌تر برای نیازهای نظامی تدوین کند و راه‌های بیشتری برای صرفه‌جویی و هدایت بودجه به اهداف مهم‌تر پیدا کند. پیشنهادات بهینه‌سازی به کار تیم‌های منصوب شده توسط رئیس ستاد، همراه با پرس‌وجو از صدها تن از کارکنان دائمی که به درخواست پیشنهادهای کوخاوی در این مورد پاسخ داده‌اند، بستگی دارد؛ به‌عنوان نمونه خدمات مختلف دیجیتالی خصوصی شده و ماهیت قرارداد با شرکت‌های حمل و نقل را تغییر داده شده است. ارتش رژیم صهیونیستی امیدوار است تا چند سال آینده صدها میلیون شیکل پس‌انداز کند (هارل،^۲ ۲۰۲۱).

تبدیل نظام چند بازویی به نظام چند بعدی

آویو کوخاوی تلاش دارد تا ضمن سوق دادن ارتش رژیم صهیونیستی به سمت رویکرد تهاجم‌محور، سازمان رزم ارتش را در جهت ایجاد یک نظام چند بعدی، اما چابک و سریع سازماندهی کند. در واقع، در این طرح راهبردی سعی خواهد شد تا نظام کنونی ارتش رژیم صهیونیستی که بر الگوی چند بازویی و یگان‌های زمینی، هوایی، دریایی، زرهی و مهندسی تمرکز دارد، مورد اصلاح قرار گرفته و به یک نظام منجم، چند بعدی، پیشرفته و تهاجمی تبدیل شود که از قابلیت شناسایی لحظه به لحظه اهداف دشمن و نابودی سریع تهدیدات برخوردار باشد.

1. Quadcopter
2. Amos Harrell

انحلال واحد راهبرد معاونت برنامه‌ریزی ارتش

در چهارچوب طرح نظامی تنوفا، آویو کوخاوی واحد راهبرد^۱ معاونت برنامه‌ریزی ارتش^۲ را منحل و آن را در ستاد ایران ادغام و بخش راهبرد و ایران^۳ را در ستاد کل ارتش رژیم صهیونیستی ایجاد کرد. به لحاظ عملکردی، این بخش به جای فعالیت در حوزه‌های خارجی و راهبردی مانند مذاکرات آتش‌بس و روابط دیپلماتیک با ارتش‌های خارجی، بر قدرت نظامی و ابعاد عملیاتی و همچنین مسئله ایران تمرکز دارد. لازم به ذکر است که فرمانده این بخش از سرتپ دومی به سرتپ تمامی ارتقاء می‌یابد.

هوشمندسازی نظام نبرد

طبق طرح کوخاوی، نظام رزم دیجیتال که با هدف مبارزه با اقدامات تروریستی در کرانه باختری مورد تجربه عملیاتی قرار گرفت، در اختیار سایر یگان‌های رزمی ارتش هم قرار خواهد گرفت.

بخش برنامه‌ریزی (آگات^۴) که نام خود را به بخش ساختمان نیرو تغییر داده است، مسئولیت اجرای برنامه چند ساله را بر عهده دارد و چند بازو در مرکز آن قرار خواهد داشت. مطلب مهم که باید روی آن تاکید کرد این است که تعداد افسران رده بالا افزایش نخواهد یافت، بلکه همان‌طوری که امروز هست، باقی می‌ماند. همچنین رژیم صهیونیستی قصد ندارد که هزینه‌های جدید به مواردی که هم‌اکنون موجود است (دفاتر اداری، مقامات، رانندگان و ...) اضافه کند. حداقل، این آن چیزی است که ارتش به شهروندان خود می‌گوید.

توجه ویژه به مسئله ایران

آویو کوخاوی از هنگام ورودش به ستاد کل ارتش رژیم صهیونیستی، ایران را به‌عنوان چالشی مهم برای رژیم صهیونیستی مفروض داشته است. با آنکه گادی آیزنکوت^۵ و بنی

1. החטיבה האסטרטגית.
2. אגף התכנון.
3. אגף אסטרטגיה ואיראן.
4. אג"ת.
5. Gadi Eizenkot

گانتص^۱، فرماندهان سابق ارتش رژیم صهیونیستی نیز بر عملیات‌های پنهانی علیه ایران تاکید داشتند، اما کوخاوی معتقد است که مسئله ایران در سال‌های آینده تشدید خواهد شد و رژیم صهیونیستی باید راه حل متفاوتی نسبت به گذشته برای این مسئله داشته باشد.

بر مبنای همین نگاه، کوخاوی در چهارچوب طرح چند ساله خود، ایجاد یک فرماندهی ویژه برای ایران را در ستاد کل ارتش رژیم صهیونیستی در دستور کار قرار داد. طبق این راهبرد جدید فرمانده ارتش رژیم صهیونیستی، علاوه بر اینکه مأموریت مبارزه با حملات ایران را از عهده نیروی هوایی و آمان (اداره اطلاعات ارتش) برداشت، همچنین ستاد عمق در فرماندهی کل ارتش رژیم صهیونیستی را به ستاد ایران تغییر داد. گفته می‌شود در این ستاد فرماندهی، مسئله ایران و شبکه منطقه‌ای آن (جبهه مقاومت) پیگیری شده که از موضوع برنامه هسته‌ای تا حضور ایران در سوریه در آن جای دارد و ضمناً نهاد ذی‌ربط در مוסاد با ستاد ایران تعامل و همکاری خواهد داشت.

ارتش رژیم صهیونیستی برای نیل به این هدف اقداماتی را به شرح زیر در دستور کار خود قرار داده است.

- هواپیماهای نیروی هوایی با فناوری‌های جدید و نوآورانه بهبود خواهد یافت.
- دو گردان هوایی دیگر تا پایان این دهه راه‌اندازی خواهد شد که این دو گردان هوایی مجهز به هواپیماهای اف ۳۵ است.
- دو گردان هوایی هلیکوپتری جایگزین هلیکوپترهای قدیمی و ۴ کشتی موشک‌انداز جدید می‌شوند. ارتش قصد دارد بخش زرهی خود را بهبود بخشد و تانک‌های قدیمی را با حدود ۱۵۰ تانک جدید جایگزین کند (پیبِلزون^۲، ۲۰۲۰).
- بخش نیروسازی ارتش در سطح بین‌تسلیحاتی راه‌اندازی شده و با وزارت دفاع که توسعه سلاح و صنایع امنیتی را برقرار می‌کند، رابطه بیشتری خواهد گرفت.

1. Benny Gantz
2. Ellie Pibelzon

باید به این نکته توجه داشت که طرح تنوفا به دنبال این است که تمام کشورها را در مدار سوم^۱ و نه فقط ایران درگیر خود کند.

به همین دلیل در ستاد کل بخش برنامه‌ریزی ارتش رژیم صهیونیستی به دو بخش مجزا تقسیم می‌شود. بخشی برای نیروسازی به سرپرستی سرتیپ تومر بار و بخش راهبرد و مدار سوم به سرپرستی سرتیپ تال کالمان.

انتظار می‌رود که بخش راهبرد و مدار سوم کمپین طراحی و برنامه‌ریزی را با عرصه ایران و عرصه‌های مدار سوم به طور کل هماهنگ کند. در کنار این، بخش روابط خارجی و بخش راهبردی نیز حضور دارند.

ارتش رژیم صهیونیستی پیشتر توضیح داده بود که تاسیس این بخش به معنای آن است که هر روز صبح یک ژنرال در ستاد کل نیروهای ارتش خواهد آمد که ماموریت اصلی آن ایران خواهد بود (شاوال^۲، ۲۰۲۰).

مهم‌ترین عوامل تهدید از منظر این طرح

قدرت هوایی ایران

فرمانده نیروی هوایی رژیم صهیونیستی سرلشکر آمیکام نورکین در کنفرانسی که در دانشگاه رایشمن در هرتزلیا برگزار شد، به تهدید در حال تحول پهپادها که به‌طور ویژه از ایران نیز انتظار می‌رود، اشاره کرد. به گفته وی در تشدید تهدید هوایی، یک فرصت راهبردی نیز نهفته است. از طریق توسعه طرح‌های حفاظت منطقه‌ای برای هشدار، کشف و رهگیری پهپادهای رژیم صهیونیستی می‌تواند به یک بازیگر کلیدی و به‌عنوان یک دارایی

۱. منظور از این نام، کشورهایی هستند که در حلقه سوم همسایگی رژیم صهیونیستی واقع شده‌اند و مرکزیت آن ایران است.

رژیم صهیونیستی هیوم در همین رابطه نوشت اداره حلقه سوم و راهبرد ارتش رژیم صهیونیستی که به اداره ایران مشهور است، موظف شده سه طرح جهت تضعیف برنامه هسته‌ای ایران یا در صورت لزوم [عملیات نظامی] را طراحی و به دولت [این رژیم] ارائه کند. رژیم صهیونیستی هیوم از تخصیص میلیاردها شیکل به این امر خبر داد.

<https://www.israelhayom.com/2021/01/14/idf-crafting-new-options-to-counter-iranian-threat>

2. Lilac Shawal

برای کشورهای تحت تهدید پهپادهای ایرانی تبدیل شود و در کنار آن، عمق راهبردی مورد نیاز در کارزار ادامه‌دار علیه ایران را توسعه دهد (هاری^۱، ۲۰۲۱).

حزب‌الله

شبکه کان رژیم صهیونیستی در برنامه تحقیقاتی کان ۱۱ به سرپرستی آصف لیبرمن، بخشی را درباره پروژه دقیق موشک‌های برد بلند و پیشرفته پخش کرد، همان موشک‌های دوربرد و دقیق که (به ادعای مجری برنامه) حزب‌الله در تلاش است تجهیزات آن را از طریق حمل سلاح از ایران به انجام برساند. این تهدید پیکره‌بندی شده به‌عنوان یک تهدید راهبردی، فارغ از تهدید به اصطلاح هسته‌ای ایران تعریف می‌شود؛ زیرا در دستان دشمنان رژیم صهیونیستی قابلیت‌هایی را برای صدمه زدن به زیر ساخت‌های او قرار می‌دهد. در حال حاضر توازنی بازدارنده و متقابل بین رژیم صهیونیستی و حزب‌الله برقرار است. در این رابطه، ژنرال خلیویا تاکید کرده است باوجود آنکه حزب‌الله توانایی‌های خود را به‌روز کرده است، رژیم صهیونیستی هم توانایی‌های خود در ارتش را بهبود بخشیده است (پینکل، ۲۰۲۰).

سازمان‌های فلسطینی حماس و جهاد اسلامی

سرهنگ سلما موفاز نقشه منافع سازمان‌های به اصطلاح تروریستی در شمال و جنوب را در نبرد با رژیم صهیونیستی را اینگونه ترسیم کرده است: «رژیم صهیونیستی با دو تهدید عمده متعارف از سوی سازمان‌های خشونت‌آمیز فرعی دولت با استفاده از شیوه‌های تروریستی و چریکی؛ یعنی حزب‌الله در شمال و سازمان‌های فلسطینی حماس و جهاد اسلامی در جنوب روبرو است که طی سالیان متمادی موازنه‌ای را علیه رژیم صهیونیستی ایجاد کرده است» (موفاز، ۲۰۲۰).

فلسطینیان کرانه باختری

به گفته عاموس یادلین^۱، ترکیبی از یک بحران اقتصادی ناشی از کرونا تا الحاق سیاسی می‌تواند یک مسئله انفجاری باشد. الحاق ممکن است به آتش افروزی در کرانه باختری منجر شود و در صورت وقوع خشونت، IDF مجبور خواهد شد که گردان‌های ذخیره‌ای را که هزینه دارند، استخدام کند و به گونه‌ای دیگر آماده شود. این کارزار ممکن است کاتالیزور دیگری برای آتش افروزی باشد. یادلین نتیجه می‌گیرد که تهدیدها کاهش نیافته‌اند، اما اندکی به تاخیر افتاده‌اند و کمتر چالش برانگیز هستند. او در ادامه می‌گوید که بودجه دفاعی باید بر اساس سه چیز ساخته شود:

- ۱- ارزیابی تهدید که اگر بالا باشد، نباید آن را کاهش داد و حتی ممکن است آن را افزایش داد؛
- ۲- اولویت‌های داخلی جامعه رژیم صهیونیستی که ممکن است نیاز به خطر با اعتماد به نفس داشته باشد؛
- ۳- تغییر برداشت‌ها و برنامه‌ریزی برای یافتن منابع داخلی.

خروج آمریکا از منطقه

تصمیم مهم دیگری که IDF به زودی باید اتخاذ کند مواردی است که از بودجه کمک‌های ایالات متحده از توافق‌نامه امضا شده با دولت اوپاما به مبلغ ۳۸ میلیارد دلار در مدت ۱۰ سال حاصل می‌شود. بحث در تأسیسات دفاعی در مورد این است که این پول را باید صرف چه چیزی کرد؟ چند هواپیمای رادارگریز دیگر یا اسکادران جدید اف ۱۵ باید فراهم شود؟ بحث دیگر در نیروی هوایی بر سر شینوک بوئینگ یا هلیکوپتر لاکهید مارتین است.

نگرانی رژیم صهیونیستی این است که آیا دولت آمریکا می‌تواند این برنامه کمک‌ها را تغییر دهد؟ (چه به دلیل کرونا که به اقتصاد ضربه سختی زد یا به دلیل تبادل احتمالی قدرت در انتخابات نوامبر).

۱. مدیر مؤسسه مطالعات امنیت ملی دانشگاه تل‌آویو

کمک‌های آمریکایی که توسط بودجه وزارت دفاع تأمین می‌شود ۳,۳ میلیارد دلار در سال است که از این میزان، ۲,۴۸ میلیارد دلار در آمریکا خریداری می‌شود و ۸۱۵ میلیون دلار برای صنایع رژیم صهیونیستی به شیکل تبدیل می‌شود. علاوه بر این، ایالات متحده در پروژه‌های مشترک دفاع موشکی شرکت می‌کند.

نقاط ضعف طرح

معضل وابستگی به آتش قابل توجه زمینی

در برنامه چند ساله تنوفا باوجود ارائه آموزش در زمینه قابلیت‌های کشنده و از بین برنده ارتش، اما در حوزه زمینی به نظر می‌رسد نیروهای ذخیره دوباره فراموش شده‌اند. با توجه به محدودیت ظرفیت‌های انسانی در ارتش رژیم صهیونیستی، این نیروها می‌توانند اصلی‌ترین ابزار تجهیز ارتش به‌شمار آیند (پینکل، ۲۰۲۰).

عدم اجماع بر مفهوم راهبردی جامع در مواجهه با چالش‌ها

در سندی که محققان و پژوهشگران مؤسسه مطالعات امنیت ملی (INSS)، با عنوان سند ارزیابی راهبردی رژیم صهیونیستی ۲۰۲۲ به رئیس جمهور رژیم صهیونیستی، اسحاق هرترزوغ ارائه کردند، اینگونه آمده است: "با آغاز سال ۲۰۲۲، دولت رژیم فاقد یک مفهوم راهبردی جامع، منسجم و دوراندیشانه در مواجهه با سلسله چالش‌هایی است که با آن مواجه است. وضعیت راهبردی کشور رژیم صهیونیستی با عدم بهره‌برداری از نقاط قوت امنیتی، اقتصادی و فناوری آن در پاسخ به چالش‌های سیاسی، امنیتی و داخلی پیش‌روی آن مشخص می‌شود. اینها به دلیل فقدان یک مفهوم راهبردی جامع، منسجم و دوراندیشانه است. رژیم در مواجهه با موضوع هسته‌ای ایران دچار سردرگمی راهبردی شده است. سناریوهای مختلف احتمالی در چارچوب گفت و گوی ایران و ابرقدرت‌ها، اعم از توافق نسبی یا به هم زدن طولانی مدت یا حتی بهم خوردن مذاکرات، همه برای او جنبه منفی دارد. با این حال، مخالفت با توافق بین قدرت‌ها و ایران که بر توقف برنامه هسته‌ای متمرکز است، رژیم صهیونیستی را تنها با یک گزینه نظامی برای دور نگه داشتن ایران از بمب هسته‌ای منزوی می‌کند"^۱.

1. INSS (2020 january 31)

کنار گذاشته شدن ادوات جنگی در جنگ‌های آینده

سرتیپ ایال هارل به‌عنوان متخصص راهبرد نظامی سازمان بودجه رژیم صهیونیستی در این رابطه می‌گوید: «اگر در گذشته ارتش یا نظام دفاعی جهان فناوری را رهبری می‌کردند، امروز شرکت‌های فناوری غیرنظامی آن را رهبری می‌کنند. امروز اپل چقدر ارزش دارد، یک تریلیون؟»

او در ادامه افزود: «چه کسی رویای جاسوسی سیگنال (تولید اطلاعات از سیگنال‌های الکترونیکی) را در سر داشت، تاکتیکی برای تانک؟ این چیزی است که اگر ۱۰ سال پیش این را به من می‌گفتید، می‌گفتم شما فردی متوهم هستید، اما این امر وجود دارد و به کشف دشمن در حال ناپدید شدن کمک می‌کند. ما باید برای حلقه سوم برنامه‌ریزی کنیم طبیعتاً ما نمی‌توانستیم از عهده همه کارها برآییم. مسئله ایران به‌طور غیرعادی منابع بر است و در کنار آن باید یک روال تمرینی را حفظ کرد و روز به‌روز رفت جلو. نیاز به مراقبت از دستمال توالف فردا صبح و در عین حال پیچیده‌ترین پروژه‌ها با بیشترین خطرات توسعه. من به‌عنوان یک فرمانده نیروی دریایی به شما می‌گویم وقتی چنین کشتی بزرگی را می‌چرخانید مدت زیادی طول می‌کشد تا بگردیم؛ پس ارتش و تشکیلات دفاعی هم همین‌طور است، ارتش فاصله ترمز خود را دارد و توقف آن زمان می‌برد» (زاکن و برکت، ۲۰۲۰).

آخرین وضعیت طرح

آویو کوخاوی در سخنرانی خود در موسسه تحقیقات امنیت ملی رژیم صهیونیستی مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۷ به دو نکته قابل توجه اشاره کرد؛ اولین مورد مربوط به وضعیت آمادگی دشمنان رژیم صهیونیستی برای اقدام بر علیه آنها در آینده‌ای قابل پیش‌بینی و دومین مورد عملیات‌های کماندویی است که فراتر از مرزهای فلسطین اشغالی انجام می‌شود. اطلاعات داده شده توسط او را می‌توان با گزارش‌هایی ترکیب کرد که طی سال‌های اخیر تعدادی از واحدهای ارتش رژیم صهیونیستی برای عملیات طبقه‌بندی شده

نشان تقدیر دریافت کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که تمرکز فعلی ارتش رژیم صهیونیستی بر اقدام در داخل خاک دشمنان خود است. البته اقدامات ارتش رژیم صهیونیستی در عمق آشکار نبوده و طبق گفته رئیس ستاد کل ارتش رژیم صهیونیستی، این رویکرد در نتیجه تلاش مداوم برای مقابله با تحرکاتی است که علیه آنها رخ می‌دهد. می‌توان چنین نتیجه گرفت که ارتش رژیم صهیونیستی بر تضعیف توانایی‌های تهاجمی دشمنان خود تمرکز دارد؛ اما در تکمیل توانایی‌های خود در تدارک یک جنگ احتمالی بسیار کند به پیش می‌رود.

اما این موضوع جدیدی نیست که ارتش رژیم صهیونیستی در سال‌های اخیر در تلاش برای آسیب رساندن به قابلیت‌های تهاجمی دشمنان خود باشد. باید به این نکته اذعان داشت که این اقدامات از نظر بازدارندگی از اهمیت بالایی برخوردارند؛ وقتی دشمن متوجه شود واحدهای رژیم صهیونیستی در خاک خود فعالیت می‌کنند، اطمینان دشمن برای اقدام و انجام اهداف خود کاملاً تغییر می‌کند.

با این حال، اگر بخواهیم به آینده نگاه کنیم، ارتش رژیم صهیونیستی موفق به اجرای برنامه تنوفا نخواهد شد. عدم تصویب بودجه امکان اجرای این برنامه را به ارتش رژیم صهیونیستی تا ۵ سال الی یک دهه آینده نخواهد داد. تغییر در نیروی زمینی آهسته‌تر از حد مورد نیاز در حال پیشرفت است و برای تحقق بخشیدن به هدف تقویت حمله‌های زمینی، نیروها نیازمند آموزش‌های چشم‌گیرتر از حال حاضر هستند. بنابراین کوخاوی که بیشتر دوره مسئولیت خود را سپری کرده، برای تطبیق برنامه تنوفا با واقعیت در دوران باقی مانده‌ی مسئولیت خود مجبور است به جای تمرکز بر مقابله با حریف بر آمادگی نیروهای ارتش خود تمرکز کند (اسحاق^۱، ۲۰۲۱: ۲۶).

کوخاوی در خصوص تامین منابع مالی نیز مشکلات عدیده‌ای را دارد؛ اجرای این برنامه چند ساله با بودجه دفاعی منظم و توافقنامه چند ساله پشتیبانی نشد. این طرح حتی به تصویب هیات دولت نرسید. کوخاوی تامین سرمایه‌ی این طرح را با انحراف بودجه‌ها

در چارچوب بودجه دفاعی و با ارجاع درخواست به طبقه سیاسی برای مکمل‌های بودجه که در رژیم صهیونیستی هر از چند گاهی ارائه می‌شود، انجام داد. طبق گزارش موسسه تحقیقات امنیت ملی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۰ آخرین بودجه دفاعی رژیم صهیونیستی برای سال ۲۰۱۹ تنظیم شده است. این بودجه بالغ بر ۷۲,۹ میلیارد شکل ناخالص و ۵۵,۳ میلیارد شکل خالص (۱۱,۵ درصد بودجه دولت) بوده است. این بودجه چهارمین و آخرین سال برنامه گیدئون^۱ بود که برای شروع برنامه تنوفا در اوایل سال ۲۰۲۰ توسط کوخاوی قطع شد. واقعیت این است که هیچ بودجه دولتی منظمی در رژیم صهیونیستی وجود ندارد؛ هیچ توافقنامه بودجه‌ای برای این طرح وجود ندارد و هیچ تصویب کابینه‌ای ندارد؛ همه‌ی این‌ها، در حالی است که چالش‌های پیش‌روی ارتش رژیم صهیونیستی در حال افزایش است. بودجه دفاعی ۲۰۲۱ ادامه بودجه دفاعی ۲۰۲۰ است که آن نیز ادامه بودجه ۲۰۱۹ است که در مارس ۲۰۱۸ تصویب شده است. دنباله‌ای از بودجه‌های مداوم، منعکس‌کننده شکست مدیریتی رژیم صهیونیستی است که به دلایل سیاسی نتوانسته بودجه منظم خود را تأمین کند.

سرتیپ ایال هارل به‌عنوان متخصص راهبرد نظامی سازمان بودجه رژیم صهیونیستی می‌گوید: «به‌عنوان یک افسر برنامه‌ریزی، سخت‌ترین چیز در کار من این است که بودجه کم دریافت کنیم. حتی وقتی همه منابع روی ما ریخته می‌شود همه‌ی خواسته‌ها برآورده نمی‌شوند» (ابن و حداد، ۲۰۲۱).

در حالی که جنجال‌ها بر سر کارآیی طرح تنوفا و توانایی واقعی ارتش در رژیم

۱. برنامه گیدئون طرح فرمانده سابق ارتش رژیم صهیونیستی گادی آیزنکوت، است. او در زمان مسئولیت خود در آگوست ۲۰۱۵ اعلام کرد که این ارتش باید بتواند یک راه حل نظامی برای تهدیدهای پیش‌روی رژیم صهیونیستی پیدا کند. در طرح گیدئون ادعا شد اقدامات متعددی برای منطبق کردن ارتش صهیونیستی با واقعیت در حال تغییر غرب آسیا در نظر گرفته شده. در دکترین نظامی جدید رژیم صهیونیستی، ارتش در بلندی‌های جولان خود را برای حمله احتمالی به سوریه آماده می‌کند. در جریان این طرح مقرر شد ۲۵۰۰ سرباز حرفه‌ای رژیم صهیونیستی و ۱۰۰ هزار سرباز ذخیره برکنار شوند.

صهیونیستی همچنان جریان دارد، بعضی از اندیشکده‌های رژیم صهیونیستی ورود به یک جنگ گسترده و بزرگ را خطرناک و ماجراجویانه می‌دانند؛ به گفته آنها و رسانه‌های منتقد رژیم، گزارش‌های بازرسان دولت و اطلاعات درز کرده از درون ارتش، بیانگر این است که ارتش رژیم صهیونیستی به لحاظ تهاجمی و دفاعی در وضع خوبی نیست و توانایی به نتیجه رساندن سریع و موفقیتی‌آمیز جنگ آن‌چنانی و تحقق اهداف مورد نظر را ندارد (زاک، ۲۰۲۰).

نتیجه‌گیری

جمع‌بندی

کوخواوی بر این باور است که به دلیل باز بودن پنجره فرصت‌ها در غرب آسیا (که می‌تواند جنگ آینده را به تعویق بیندازد) و همچنین به خاطر عدم تمایل حزب‌الله و حماس برای آغاز یک درگیری نظامی با رژیم صهیونیستی و از سوی دیگر، گرم شدن روابط رژیم صهیونیستی با دولت‌های عربی امکان اجرای این طرح وجود دارد.

صحنه‌ی سیاسی رژیم صهیونیستی کماکان از یک بلا تکلیفی پیچیده رنج می‌برد و اگر چه بر ضربات متعدد و حملات تهاجمی و همچنین کوتاه‌تر شدن زمان درگیری تأکید می‌شود، اما بنا به اعتراف کارشناسان نظامی در محافل اندیشه‌ورز رژیم صهیونیستی، توان پاسخگویی این رژیم در برابر تهدید هزاران راکت و موشک ناکافی است.

شکندگی و سطح بالای ضریب تحمل ناپذیری جامعه صهیونیستی در برابر حملات موشکی گسترده پدیده‌ایی که طی سال‌های اخیر جامعه صهیونیستی خصوصاً قشر جوان آن‌را فراگرفته و موجب کاهش انگیزه خدمت در ارتش رژیم صهیونیستی شده است. اگر چه مقامات صهیونیستی با فراهم کردن محیط‌های غیر اخلاقی برای جوانان یهودی تلاش دارند تا جذابیت‌های کاذبی را ایجاد کنند، اما آنچه که از آمارها می‌توان فهمید، این هست که جوانان یهودی بهای زندگی آزاد را بر خدمت در ارتش رژیم صهیونیستی ترجیح می‌دهند.

آویو کوخاوی یک افسر با سابقه‌ی فعالیت در حوزه‌ی اطلاعات بوده که به مزایای عملیات روانی کاملاً واقف است؛ از همین روی با علم به شرایط پیچیده‌ی سیاسی رژیم صهیونیستی و عدم توان ارتش رژیم صهیونیستی برای حضور در یک درگیری گسترده و همچنین کارایی ضعیف سیستم دفاع موشکی، در یک حرکت هدف‌مند روانی تلاش دارد تا برای بازدارندگی بیشتر رژیم صهیونیستی ظرفیت‌سازی کند. کوخاوی به خوبی می‌داند که جنگ بعدی آنها جنگ موشک‌هاست و صحنه نبرد را توان موشکی طرفین تعیین خواهد کرد؛ به همین منظور او سعی دارد تا با فریب روانی، ضمن ایجاد بازدارندگی، به جامعه صهیونیستی امید تزریق کند؛ وضعیتی که سیاست‌مداران صهیونیستی برای آن، تدبیر چندانی ندارند.

نکته‌ی پایانی که باید به آنان توجه داشت اینکه، رژیم صهیونیستی با درک شرایط اقتصادی ایران و همچنین ضعف دولت پیشین در حل برخی مشکلات داخلی خصوصاً در حوزه اقتصادی و معیشتی، برخلاف آنچه وانمود می‌کند، در دکترین نظامی و اعمالی خود، بر روی ایجاد اغتشاشات داخلی و مهندسی اجتماعات اعتراض‌آمیز تمرکز جدی دارد. ایجاد تعامل و همکاری میان موساد و ستاد ویژه فرماندهی ایران در چهارچوب طرح تنوفا می‌تواند گواهی بر این تحلیل باشد.

پیشنهادها

- تنوفا بر چند بُعدی سازی یک سیستم چند بخشی اصرار دارد؛ با توجه به تعریف جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان اصلی‌ترین دشمن در این طرح، به نظر می‌رسد هم‌افزایی هرچه بیشتر در قالب یک پدافند متوازن و مرکب با همکاری تمامی رده‌های پدافندی نیروهای مسلح لازم‌الاجرا باشد.
- تبلیغات رسانه‌ای بسیاری برای پیاده سازی تنوفا انجام شده که بخش زیادی از آن ایجاد رعب و مهمه در میان جبهه‌ی معارض رژیم صهیونیستی است. ارائه‌ی گزارش‌های شفاف و چند رسانه‌ای برای اعضای نیروهای مسلح و تبیین واقعی

- میزان پیشرفت تنوفا به همراه معرفی موانع داخلی طرح، برای تنویر افکار اعضای نیروهای مسلح ضروری به نظر می‌رسد.
- جای خالی طرح‌هایی مرکب و همه‌جانبه برای حفظ شاکله و انسجام نیروهای مسلح احساس می‌شود و ضرورت اتخاذ راهبرد مقتضی برای مقابله با تنوفا بر آن افزوده است. پیشنهاد می‌شود طرح‌های توسعه‌ی پنج ساله‌ی نیروهای مسلح در دستور کار قرار گرفته و به عنوان یک برنامه‌ی مصوب به تمامی ارکان ابلاغ و پیگیری شود.
- محدودیت‌های ارتش رژیم صهیونیستی اعم از ناتوانی در مدیریت جنگ‌های فرسایشی و زمینی و هم‌چنین فقدان نیروی ذخیره و یا معتقد به مبانی صهیونیسم از میان مولفه‌های اعلامی تنوفا، قابل احصاء است. این موارد می‌تواند به عنوان نقاط ضعف، در راهبردهای تهاجمی علیه رژیم مورد ملاحظه قرار گیرد.

فهرست منابع و مآخذ

الف. منابع فارسی

- آذری، بهمن (۱۳۸۵)، جنگ‌های آینده، فصلنامه پژوهشی آموزشی علوم و فنون نظامی، سال دوم، شماره ۵، صص ۱۱۴-۱۲۶.
- ثروتی، محسن؛ مظلوم، علی؛ باقری، مسعود؛ خسروی، خسرو؛ ثروتی، عباس؛ بنی‌طبا، سیدعلیرضا؛ بصیرت‌فرد، محمد؛ عزیزی، علی (۱۳۹۱)، راهنمای آموزشی تدوین دکترین، تهران: دبیرخانه هیئت عالی آیین‌نامه‌های نیروهای مسلح.
- سلامی، حسین (۱۳۸۳)، جنگ‌های آینده، تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی، ۱۳۸۳.
- کالینز، جان (۱۳۷۰)، راهبرد بزرگ، ترجمه: کوروش بایندر، تهران: وزارت امور خارجه دفتر مطالعات سیاسی بین‌الملل.
- متفکر، حسین (۱۳۸۶)، جنگ روانی، قم: دفتر عقل پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه.

ب. منابع انگلیسی

- Amos Hari (2021 december 17). www.haaretz.co.il/news/politics/.premium.HIGHLI-GHT-1.10473788
- Amos Harrell (2021 february 10). haaretz.co.il/news/politics/.premium.HIGHLIGHT-1.9551518.
- Aviv Kochavi (2020 January 26). inss.org.il/he/publication/tnufa-where-is-the-cabinet
- Barry buzan,(1978). **An introduction to strategic studies. Military technology and international relations**, (Basingstoke: macmillan in association with the international institute for strategic studies.
- Danny Zakk (2020 may 14). [https://www.globes.co.il/news/article.aspx? did=1001328645](https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001328645).
- Danny Zakk (2020 may 14). [www.globes.co.il/news/article.aspx? did=1001328645](http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001328645).
- Danny Zakk - Amiram Barkat (2020 january 7). [www.globes.co.il/news/article.aspx? did=1001397444](http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001397444)
- Ellie Pibelzon (2020 february 13). www.hidabroot.org/article/1134885
- Gal Pearl Finkel (2020 december 3). www.inss.org.il/he/publication/biden-and-the-middle-east.
- Gal Pearl Pinkel (2020 february 23). [www.globes.co.il/news/article.aspx? did=1001319427](http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001319427).
- Gal Pearl Pinkel (2020 february 23). [www.globes.co.il/news/article.aspx? did=1001319427](http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001319427)
- Gary Sheffield, (2005). **Doctrine & Command in the British Army, A Historical Overview**, Army Doctrine Publication Land Operations, DGD&D, British Army, May 2005, p. 165
- Haaretz (2021 november 22). <https://www.haaretz.com/israel-news/premium/israel-faces-more-than-a-military-threat-with-iran-nuclear-project-syria-and-hamas>.

- Hoffman, Frank (2007). **Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars**. Arlington, Virginia: Potomac Institute for Policy Studies.
- INSS (2020 junaury 31). <https://www.inss.org.il/he/predisent-2022/>
- Lilac Shawal (2020 june 14). www.israelhayom.co.il/article/770947
- Moshe Raubani (2021 october 29) <https://mida.org.il/2021/10/29/-למלחמה-האם-צהל-ערוך-למלחמה-הבאה>
- Ron Ben Yeshe (2020 february 18). www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5680296,00
- Ron Ben Yeshe (2020 february 18). www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5680296,00
- Ronen Ishaq (2021 janaury 26). www.israelhayom.co.il/article/844437
- Salma Mofaz (2020 april 11). www.israeldefense.co.il/he/node/42551
- Samuel Avon (2020 august 2). www.inss.org.il/he/publication/tnufa-where-is-the-cabinet.
- Samuel Ibn-Sassoon Haddad (2021 february 28). www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001397444
- Yossi Bloom Holloway (2021 december 25). news.walla.co.il/item/3479115.